

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

U periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, Savet Republičke radiodifuzne agencije odžao je dve redovne sednice, posle dužeg perioda po prvi put u punom sastavu, budući da su sednicama prisustvovali i trojica novih članova izabranih 5. maja 2011. godine. Na prvoj sednici, Savet je dao saglasnost za izmene Statuta Radio-televizije Vojvodine, u delu koji se odnosi na konkursne uslove koji se traže od kandidata za funkciju generalnog direktora, što je u okvirima njegove nadležnosti, u skladu sa odredbom člana 89. Zakona o radiodifuziji. Sednici su prisustvovali i novoizabrani članovi Upravnog odbora RTS-a koji su Savet RRA upoznali sa svojim viđenjem stanja u radiodifuziji. Na narednoj sednici usvojen je revizorski izveštaj Republičke radiodifuzne agencije za 2010. godinu kao i izveštaj o realizaciji Finansijskog plana RRA za 2010. godinu. Ovi izveštaji nisu, međutim, javno objavljeni, tako da ih za sada ne možemo komentarisati. Podsećamo da je Zakonom o radiodifuziji predviđeno da Agencija objavljuje finansijski plan, kao i obračune prihoda i rashoda Agencije. Obračuni prihoda i rashoda objavljuju se, po Zakonu, najkasnije tri meseca po završetku finansijske godine.

Na sednici Saveta održanoj 18. maja, izrečena je mera opomene Radio Fokusu, zbog kršenja odredbi iz Zakona o radiodifuziji koje se tiču suzbijanja govora mržnje, kao i odredbi koje ne dopuštaju političko reklamiranje izvan predizborne kampanje, a takođe i odredbi Kodeksa ponašanja emitera koje se odnose na zabranu programskog favorizovanja ili izrazite diskriminacije legalnih političkih partija, odnosno na obavezu suzbijanja uvredljivog govora. Rešenje kojim je mera određena, i dalje nije objavljeno na internet prezentaciji Agencije. Radio Fokus je radio sa nacionalnim pokrivanjem koji je često pominjan u javnosti kao neprihvatljiv primer stanice koja se u svom programu nekritično i potpuno stavila u funkciju jedne političke stranke, konkretno Srpske napredne stranke. Ovakav program dostigao je svoju kulminaciju tokom događaja koji su usledili po protestu Srpske napredne stranke i još nekoliko opozicionih stranaka, organizovanom 16. aprila 2011. godine, te štajka glađu i žeđu lidera SNS, Tomislava Nikolića, koji je nakon tog protesta usledio. Imajući navedeno u vidu, i pored toga što samo obrazloženje izrečene mere nije objavljeno, ona je više nego razumljiva, te bi se eventualno samo mogla kritikovati kao blaga.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

Republička agencija za elektronske komunikacije pokrenula je 24. maja javne konsultacije o nacrtima rešenja o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom na relevantnim tržištima podložnim prethodnoj regulaciji. Podsetimo, jedno od ovih tržišta je i tržište distribucije medijskih sadržaja, a u nacrtu jedne od odluka koja je predmet javne rasprave, kablovski operator SBB određuje se za operatora sa značajnom tržišnom snagom na maloprodajnom tržištu distribucije medijskih sadržaja. Nacrtom rešenja se SBB-u određuju obaveze objavljivanja određenih podataka, nediskriminatornog postupanja, računovodstvenog razdvajanja i kontrole cena i primene troškovnog računovodstva.

Zakonom o elektronskim komunikacijama predviđeno je, radi obezbeđivanja razvoja konkurencije na tržištu, da se operatorima sa značajnom tržišnom snagom određuju posebni uslovi pod kojima obavljaju delatnost elektronskih komunikacija. Operator ima značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu, ako sam ili zajedno sa drugim operatorima ima dominantan položaj, odnosno položaj koji mu omogućava da se u značajnoj meri ponaša nezavisno od konkurenata, svojih pretplatnika i konačno, potrošača. Zakon predviđa da, kada RATEL, na osnovu prethodno sprovedene analize tržišta, utvrdi nepostojanje delotvorne konkurencije na relevantnom tržištu, rešenjem određuje operatora koji na tom tržištu ima značajnu tržišnu snagu, i tim rešenjem operatoru utvrđuje određene obaveze, odnosno uslove pod kojima će obavljati delatnost. Obaveze koje mogu biti utvrđene, propisane su zakonom. Ukoliko nacrt rešenja koji se odnosi na SBB bude bio usvojen u predloženom tekstu, SBB bi imao obavezu objavljivanja određenih podataka, što bi se prevashodno odnosilo na računovodstvene podatke, standardnu maloprodajnu ponudu. SBB bi takođe imao obavezu nediskriminatornog postupanja u uporedivim okolnostima, kao i odvojenog računovodstvenog praćenja poslovnih aktivnosti koje se odnose na uslugu distribucije medijskih sadržaja, u odnosu na druge svoje poslovne aktivnosti. Na posletku, SBB bi snosio teret dokazivanja da cene njegovih maloprodajnih usluga distribucije medijskih sadržaja proizlaze iz troškova, a RATEL bi imao pravo da naloži prilagođavanje tih cena, ako bi našao da nisu troškovno zasnovane. Ovakva odluka, ukoliko bi bila doneta, zamenila bi ranije postojeću RATELOvu odluku, kojom su SBB-ove cene pod režimom kontrole još od februara 2007. godine. Istom odlukom iz 2007. godine, SBB je takođe obavezan i na knjigovodstveno razdvajanje prihoda i troškova, tako da nacrt odluke i u tom smilu ne predstavlja novinu. U praksi se pokazalo da je većina manjih operatora svojim cenama pratila odobrene cene SBB-a. Hoće li novo rešenje doprineti rešenju problema na koga su mediji posebno ukazivali, a da SBB istu uslugu distribucije medijskih sadržaja različitim medijima pruža pod različitim uslovima, ostaje da se vidi.

DRŽAVNI ORGANI

3. MINISTARSTVO KULTURE, INFORMISANJA I INFORMACIONOG DRUŠTVA

Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva saopštilo je 16.5.2011. godine da je na osnovu Protokola kojeg je zaključilo sa šest medijskih udruženja (NUNS, ANEM, UNS, NDNV, Asocijacija medija i Lokal pres) formirana stručna radna grupa koja će izraditi i predložiti Ministarstvu do 1. juna 2011. godine Nacrt strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji do 2016. godine, sa akcionim planom za njeno sprovođenje. Radna grupa ima sedam članova, od kojih su tri člana predložili NUNS, ANEM, UNS, NDNV i Lokal pres, a po dva člana, Asocijacija medija i samo Ministarstvo. Podsetimo, Protokol o saradnji kojim su precizirani koraci za izradu Nacrta strategija razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji do 2016. godine potpisan je 18. aprila.

Dragana Milićević Milutinović, državna sekretarka Ministarstva kulture, u intervjuu za dnevni list „Danas“, objavljenom 26.05.2011. godine, potvrdila je da će Nacrt medijske strategije biti gotov do juna, a da bi pred Vladom mogao da se nađe već sredinom jula. Nakon toga, prema njenim rečima, od Vlade zavisi kada će Medijsku strategiju staviti na dnevni red i odlučivati o njenom usvajanju. Državna sekretarka nije komentarisala sadržaj budućeg Nacrta medijske strategije, ali je rekla da lično smatra neizvodljivim formiranje 15 regionalnih javnih servisa na način na koji je to bilo predviđeno Medijskom studijom na čijoj su izradi radili eksperti koje je angažovala Evropska komisija. „Moje lično mišljenje je da je to neizvodljivo, jer se postavlja pitanje kako finansirati 15 javnih servisa, pored dva već postojeća. Nemoguće je finansirati ih iz pretplate zato što javni servis nema realizaciju naplate koja je zadovoljavajuća i adekvatna, tako da je oduzimanje sredstava od javnog servisa isključeno. S druge strane, postavlja se i pitanje kako u tim regionima uskratiti pravo građana da se informišu o suštinski značajnim pitanjima za te lokalne zajednice. Nadam se da će radna grupa imati kvalitetan predlog, a da ćemo kroz javnu raspravu doći do relativno pravednog rešenja“, rekla je Milićević Milutinović.

4. KOMISIJA ZA AUTORSKA I SRODNA PRAVA

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), kao reprezentativno udruženje radiodifuznih emitera korisnika muzičkih autorskih dela, primila je početkom maja Zaključak kojim ju je Komisija za autorska i srodna prava pozvala da se pismeno izjasni na zahtev za

davanje mišljenje o Predlogu tarife naknada čiji je podnosilac Sokoј – Organizacija muzičkih autora Srbije. Na ovaj način je gotovo punih godinu dana nakon što Sokoј i ANEM nisu uspeli da postignu sporazum o tarifi, i nakon što je Sokoј zatražio davanje mišljenja o svom Predlogu tarife naknada, postupak stigao u fazu u kojoj Komisija predlog tarife dostavlja reprezentativnom udruženju korisnika na izjašnjenje. Do ovolikog odlaganja došlo je, s jedne strane usled otezanja Vlade Republike Srbije s imenovanjem Komisije za autorska i srodna prava, ali i usled sporosti u radu same Komisije koja, iako konstituisana još krajem prošle godine, tek sada poziva reprezentativno udruženje korisnika da se izjasni o Predlogu tarife.

ANEM, međutim, uz predlog nije dobio obrazloženje Sokoja iz koga bi se videlo čime Sokoј pravda mišljenje da upravo predložena tarifa obezbeđuje iznos naknada koje će biti u srazmeri sa značajem koji za prihode korisnika ima iskorišćavanje predmeta zaštite sa Sokojevog repertoara; čime pravda predlogom tarife opredeljeni najniži iznos naknada za iskorišćavanje predmeta zaštite sa svog repertoara, kao ni na koji način je Sokoј, predlažući predmetnu tarifu, uzeo u obzir tarife kolektivnih organizacija država čiji je bruto društveni proizvod približne vrednosti bruto društvenom proizvodu Republike Srbije. Inače, procenat naknade opredeljen u Predlogu Sokoja kreće se u rasponu od 2,20% prihoda za televiziju i 2,50% prihoda za radio do 4,20% prihoda za televiziju i 4,50% prihoda za radio. Trenutno važeća tarifa kreće se u rasponu od 2,50% do 3,50% prihoda i za televiziju i za radio, te je predlog nove tarife zapravo nepovoljniji od važeće tarife. ANEM, u skladu sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima ima rok od mesec dana da se izjasni po Sokojevom predlogu tarife.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

5. ORGANIZACIJA ZA KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE PRAVA INTERPRETATORA (PI)

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora – PI iz Beograda, jedna od tri organizacije sa dozvolom Zavoda za intelektualnu svojinu za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava (preostale dve su Organizacija proizvođača fonograma Srbije – OFPS i Sokoј - Organizacija muzičkih autora Srbije), objavila je da je na redovnoj godišnjoj sednici skupštine međunarodne asocijacije interpretatorskih organizacija SCAPR, dana 17. maja 2011 godine, u Vašingtonu, u Sjedinjenim Američkim Državama, primljena u ovu asocijaciju sa svojstvom pridruženog člana.

Članom 186. Zakona o autorskom i srodnim pravima, predviđeno je da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, na osnovu ugovora sa odgovarajućim inostranim organizacijama, obezbeđuje kolektivno ostvarivanje prava domaćih nosilaca u inostranstvu, kao i stranih nosilaca u Srbiji. Ovu obavezu organizacija je dužna da ispuni u roku od pet godina od dana sticanja prve dozvole za obavljanje delatnosti. Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora – PI, prvu dozvolu za rad dobila je na osnovu rešenja Zavoda za intelektualnu svojinu broj 6737/07-2 od 6.6.2007. godine, između ostalog i u odnosu na ostvarivanje prava na naknadu za emitovanje i reemitovanje interpretacije sa snimka izdatog na nosaču zvuka, javno saopštavanje interpretacije koja se emituje sa snimka izdatog na nosaču zvuka i javno saopštavanje interpretacije sa snimka izdatog na nosaču zvuka. Po informacijama koje su u ovom trenutku dostupne na Internet prezentaciji Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora – PI, ona je tokom četiri godine od sticanja prve dozvole za obavljanje delatnosti zaključila svega četiri bilateralna ugovora sa odgovarajućim inostranim organizacijama, i to sa organizacijama sa Kipra, iz Ruske Federacije, iz Kazahstana i Ukrajine. Kako je zapravo osnovni cilj sa kojim SCARP i jeste osnovan, razvoj i unapređivanje bilateralnih odnosa između kolektivnih organizacija za ostvarivanje prava interpretatora, to bi posledica članstva „PI“ u SCARP-u mogli biti i novi bilateralni ugovori. Članice SCARP-a su kolektivne organizacije iz Argentine, Austrije, Brazila, Bosne i Hercegovine, Kanade, Čilea, Hrvatske, Češke, Danske, Estonije, Francuske, Finske, Nemačke, Grčke, Mađarske, Islanda, Irske, Japana, Letonije, Litvanije, Malezije, Holandije, Norveške, Poljske, Portugala, Koreje, Rumunije, Slovačke, Slovenije, Španije, Švedske, Švajcarske, Turske, Ukrajine, Velike Britanije i Sjedinjenih Američkih Država. Iz kratke vesti objavljene na Internet prezentaciji Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora – PI ne vidi se zašto je organizacija primljena samo u pridruženo članstvo, kao ni kakve su razlike između punopravnog i pridruženog članstva.